

затока та інші). Повний перелік рамсарських угідь України розміщено на сайті Міністерства екології та природних ресурсів України.

Міжнародна співпраця та досвід з охорони рослинного та тваринного світу, що включає систему правових, організаційних, економічних, матеріально-технічних, освітніх та інших заходів, спрямованих на збереження, відтворення та раціональне використання об'єктів рослинного та тваринного світу забезпечує збереження біорізноманіття планети та підтримує сталий розвиток біосфери в цілому.

Список використаних джерел

1. Білявський Г.О. та ін. Основи загальної екології: Підручник /Г.О.Білявський, М.М.Падун, Р.С.Фурдуй. – К.: Либідь, 2005.- 214 с.
2. Європейська ландшафтна конвенція. Доступ до ресурсу: <https://xn--80aagahqwyibe8an.com/zakonodavstvo-fundamentalne/evropeyska-landshaftna-konventsija-ukr-ros-2006.html>
3. Конвенція про водно-болотні угіддя, що мають міжнародне значення, головним чином як середовище існування водоплавних птахів. Доступ до ресурсу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_031#Text
4. Конвенція про охорону біологічного різноманіття. Доступ до ресурсу: <https://mepr.gov.ua/content/konvensiya-pro-bioriznomanittya.html>
5. Конвенція про охорону дикої флори та фауни і природних середовищ існування в Європі. Доступ до ресурсу: http://online.budstandart.com/ua/catalog/doc_page.html?id_doc=67756

ВПИВ НАЦІОНАЛЬНИХ ПАРКІВ ТА ЇХ ЗБЕРЕЖЕНІСТЬ НА РОЗВИТОК МІЖНАРОДНОГО ТУРИЗМУ США

*Євгенія Олександрівна Кушнірук
студентка бакалаврату кафедри туризму
Вадим Віталійович Головка,
старший викладач кафедри туризму
Олександр Володимирович Романенко
канд.. пед. наук, доц.. кафедри туризму
факультету природничо-географічної освіти та екології
Національний педагогічний університет ім.. М.П. Драгоманова,
м. Київ, Україна*

Передумовам, що сприяли розвитку туристичної галузі США присвячено чимало публікацій таких дослідників як А. Richard, А. Kowalczyk, Melanie Renzulli, Т. А. Bender, І. Ю. Мальської, А. А. Мінца, І. В. Смаля, В. М. Юрківського, Вільяма Гартнера, О. А. Романова, В. Ю. Воскресенського, Й. Р. Гілецького, В. О. Квартального, Р. Г. Боброва, Д. В. Николаенко, О. О. Любіцевої, І. Г. Смирнова

та ін., але саме вплив Національних парків та їх збереженість на розвиток міжнародного туризму висвітлено не достатньо.

Сполучені Штати Америки є світовим політичним і економічним лідером. Крім того, США є однією з країн-лідерів на світовому туристичному ринку, в якій різноманітність умов, ресурсів і просторового розташування сприяє розвитку практично всіх видів туризму і задовольняє потреби пересічного споживача туристичних послуг. Перш за все геотуристичне положення США надзвичайно вигідне [1]. Сучасна територія Сполучених Штатів складається з трьох частин, які знаходяться відразу в трьох часових поясах. Основна частина, або «суміжні штати», знаходиться в центрі Північноамериканського материка між Канадою і Мексикою. Вона включає в себе 48 штатів (Федеральний округ Колумбія не є штатом), на які припадає 85% площі (7,8 млн. км кв.) і 99,5% населення. 49-м штатом є Аляска – півострів на крайньому північному заході материка. 50-й штат – Гавайські острови в центральній частині Тихого океану. Крім того, до складу США входять деякі території в Карибському морі (Пуерто-Ріко, Американські Віргінські острови тощо), Тихому океані (Східне Самоа, Гуам тощо). Наявність мальовничих місць у будь-якій країні сприяє розвитку туристичної галузі, орієнтованої на використання природних ресурсів, і Сполучені Штати Америки не є винятком. Зважаючи на величезну територію країни, в межах якої знаходяться унікальна флора та фауна, різноманітні рельєфи та кліматичні зони, – у Сполучених Штатах створено більше 350 національних парків і заповідників загальною площею більше 30 млн. гектарів, які мають світову славу і приймають до 300 млн. туристів щороку. Завжди багато відвідувачів у Єллоустоні, Великому Каньйоні, Каньйонленді, Ачезі, Глешієрі, Олімпіку, Йосеміті, Мамонтовій печері та на територіях багатьох інших цікавих об'єктів [2].

Національні парки країни відносяться до розряду найбільш цікавих і концентрованих місць спостереження за живою природою, про деякі більш детальноше.

Парк Гавайських вулканів, створений на початку минулого століття на найбільшому Гавайському острові. Головна визначна пам'ятка цього парку - діючі вулкани Мауна-Лоа і Кілауеа. Лава, що вивергається, постійно змінює навколишній пейзаж, який можна спостерігати з вікон музею. Побачити на власні очі кальдеру і кратер сплячих і активних вулканів, застиглу на узбережжі океану вулканічну лаву.

Парк Денал, розташований на півночі Аляски. Парк-заповідник відомий своєю горою Мак-Кінлі (дахом Північної Америки) і довжелезним льодовиком Калхілтна. У цьому парку є хвойні ліси, річки, озера, долини, тундри. Туристи сюди приїжджають із ночівлею, щоб на свої власні очі побачити таких диких тварин як грізлі, росомаха, лось, рись, а також екзотичних птахів. Для туристів

розроблені піші, велосипедні, лижні маршрути, альпіністи підкорюють гірські вершини. А взимку тут можна покататися на собачих упряжках.

Парк Йосеміті, якому в гармонії знаходяться ліси і скелі, водоспади і луки, каньйони, річки і озера. Для туристів прокладено понад тисячу цікавих маршрутів і стежок. Скелелазів привертає гранітна скеля Ель-Капітан (ворота парку). А ще тут можна зустріти безліч диких тварин і вікові гігантські секвої. Досвідчені мандрівники рекомендують приїжджати в Йосеміті в міжсезоння: навесні або восени.

Великий каньйон, ця природна ущелина - одна з найглибших на планеті. Місцевий пейзаж знаходиться в постійному русі: змінюється, щось з'являється, щось зникає. Сам Великий Каньйон зростає зі швидкістю чотири сантиметри на рік. Насолодитися видом цього природного дива можна з оглядових майданчиків, туристичних байдарок, пересуваючись на ослах або стоячи на прозорому мосту, що підноситься над Великим Каньйоном.

Парк Акадія, острів посеред Атлантики. Цей парк простягнувся по узбережжю Атлантичного океану і включає у себе великий остов Маунт-Дезерт і прилеглі малі острови. У заповіднику Акадія є все: гори, ліси, озера, болота, океан, пляжі, гравійні дороги з 17-ю гранітними мостами, побудованими на кошти Рокфеллера. Тут широко розвинений пішохідний і велосипедний туризм, а найвища точка Акадії - гора з промовистою назвою Кадилак.

Парк Глейшер, знаходиться на території Скелястих гір (штат Монтана), льодовики, безліч водоспадів і краєвиди цієї місцевості краще оглянути, подорожуючи пішки. Зупинитися на ніч в горах, долинах, на берегах річок і озер, порибалити і покататися на традиційних дерев'яних човнах місткістю 80 осіб.

Брайс-Каньйон, парк знаходиться на півночі Америки Його колорит полягає в дивних на вигляд пейзажах, утворених ерозією льоду. Тур маршрути тунелями, серед сосен, верхи на конях, екскурсії, поїздки на снігоступах і бігових лижах. Організований хайкінг - самостійні оздоровчі та пізнавальні походи по обладнаним маршрутами. Вислів дослідника Брайс-Каньйону Томаса Бейлі: «немає більш дикої і величної краси, ніж Брайс-Каньйон..» [3].

Крім того, туристам представлено 11 кліматичних районів на вибір, адже на території США можна знайти майже всі типи клімату, від арктичного і субарктичного на Алясці, до тропічного на Гавайських островах, в Каліфорнії й у Флориді. Клімат помірно-континентальний, вологий на сході і сухий на заході. На вузькій смузі тихоокеанського узбережжя простежуються морський помірний (на півночі) і середземноморський (на півдні) типи клімату. Таким чином, у будь-яку пору року можна знайти регіон США, в якому відпочинок був би досить комфортним за своїми погодними умовами. «Двигуном» розвитку туристичної індустрії країни є економічне благополуччя громадян, а саме можливість подорожувати та витратити на поїздки великі кошти. Як вже було зазначено, територія країни, на якій знаходиться безліч визначних пам'яток, національних парків, курортних зон тощо, – досить велика, тому

американці 95% туристичних поїздок здійснюють по країні і лише 5% – за кордон. Також, поштовхом для покращення та розвитку туризму в США та й в світі загалом став науково-технічний прогрес, який є основним джерелом підвищення ефективності виробництва та продуктивності суспільної праці [4].

Туризм у США сформувався у потужну індустрію, яка обслуговує мільйони іноземних та внутрішніх туристів щорічно. Туристи відвідують Сполучені Штати, щоб побачити чудеса природи, міста, місця визначних подій та заклади розваг. Ці ж самі об'єкти приваблюють і корінних американців, але їх також цікавлять території проведення відпустки, рекреаційні райони.

США мають великі і різноманітні природно-рекреаційні ресурси, на основі яких склалися значні природно-рекреаційні райони. Головні райони приморського туризму - Флорида, Каліфорнія і Гаваї, гірського - штати Заходу, особливо в межах Скелястих гір, приозерного - штати Приозер'я.

У США 50 національних парків, які щорічно відвідують більш 50 млн. туристів. Найбільш відомі з них - Єллоустонський, Йосемітський, Секвойя, Глейшер, Великий каньйон, Колорадо на Заході і Грейт-Смокі-Маунтинс в Аппалачах. Крім національних парків, заповідників і природних резерватів, система туристсько-рекреаційних територій у США включає такі категорії, як «національний пам'ятник», «національний меморіал», «національний історичний парк», «національне бойовище» і т.д. Також країна характеризується значною кількістю культурних ресурсів попри її порівняно невелику с іншими країнами історію.

За статистикою 2018 року США зайняло 3 місце у списку найвідвідуваніших країн світу

The world's 20 most visited countries in 2018

International tourist arrivals in millions (2018; * denotes projection)

Общее кол-во туристов в США

Источник: Американская ассоциация туризма и Oxford Economics

На основі дослідження сайтів офіційних органів туризму США серед яких U.S. Travel Association та National Travel & Tourism Office можна виділити наступні особливості туристичного ринку США: подорожі займають перше місце у експорті послуг США; туризм є високододатковою галуззю (приносить в середньому 2,3 трлн. дол. США на основі прямого та непрямого внеску у ВВП); кожне 9-те американське робоче місце залежить від туризму; туризм є однією з 10-ти провідних галузей в 49-ти штатах; пропагування ідеології внутрішніх мандрівок серед населення; висока мобільність населення; туристичні дестинації США забезпечують більшу зайнятість порівняно з іншими галузями економіки.

Найбільш популярним регіоном серед міжнародних туристів залишається південносхідний регіон США (охоплення 27% пошукових запитів), Нью-Йорк, Вашингтон, штат Джорджія залишаються на другому місці – 25%. Інтерес до південно-західного регіону продовжує зростати, і становить 13%, частково це обумовлено локалізацією тут 26 найбільших національних парків США.

Серед іноземних туристів переважає шопінг-туризм, культурно-пізнавальний туризм, гастрономічний туризм, екологічний туризм, розважальний туризм.

Головними проблемами які призупиняють розвиток туризму у США є: деяка нестабільна політична ситуація по країні, дещо високий рівень злочинності, масові протести.

Попри це туризм у США є високододатковою галуззю і займає перше місце у експорті послуг. Туристичний потік США характеризується позитивною динамікою.

Висновок. Парки та їх збереженість мають надзвичайно важливе значення привабливості туристів та розвитку міжнародного туризму США, проаналізовані статистичні дані є підтвердженням цього. Дбайливе ставлення до природи це необхідна умова освіти суспільства. Знання й дотримання правил природоохоронної поведінки є пріоритетним напрямком культурної спадщини місцевої громади. Перспективність якої проявляється в тому, яким чином жителі та гості/туристи, державні органи і приватні особи/підприємства відносяться до парків природи, існування та використання їх ресурсів, добробут сучасного і майбутнього покоління.

Список використаних джерел

1. Смирнов І. Г. Транспортна логістика в туризмі [Електронний ресурс] /І.Г. Смирнов. – Режим доступу: <http://pidruchniki>. Назва з екрану (18.02.2021).
2. [http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/gileya_2019_146\(2\)_23.pdf](http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/gileya_2019_146(2)_23.pdf)
3. National Park Service - Режим доступу: <http://www.nps.gov/miss/index.htm> - Заголовок з екрану.
4. William, C. Gartner. Rural tourism development in the USA [Electronic resource]. – Access mode: <http://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1002/jtr.481/abstract>. – Title from the screen